

Domovská stránka>Rodinné veci a dedenie>**Rozvod a súdna rozluka**

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [pt](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: [en](#).

Swipe to change

[angličtina](#)**Rozvod a súdna rozluka**

Portugalsko

1 Aké sú podmienky na dosiahnutie rozvodu?

V Portugalsku je rozvod možný dohodou alebo bez súhlasu jedného z manželov nekonsenzuálnym rozvodom [článok 1773 ods. 1 Občianskeho zákonníka (*Código Civil*)].

V prvom prípade sa obaja manželia dohodnú na zániku manželstva a v zásade na platení výživného jednému z manželov v núdzi, výkone rodičovských práv a povinností vo vzťahu k maloletým deťom, užívaní spoločnej domácnosti manželov a podmienkach týkajúcich sa prípadných spoločenských zvierat (článok 1775 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

V prípade nekonsenzuálneho rozvodu podá jeden z manželov návrh na rozvod manželstva na súde. Návrh sa zakladá na zákonom stanovených skutočnostiach alebo ďalších skutočnostiach, ktoré bez ohľadu na vinu prisudzovanú manželom preukazujú trvalý rozvrat manželstva (článok 1773 ods. 3 a článok 1781 Občianskeho zákonníka).

2 Aké sú dôvody na rozvod?

V prípade rozvodu dohodou manželia nemusia udávať dôvod svojho návrhu.

Dôvody nekonsenzuálneho rozvodu (článok 1781 Občianskeho zákonníka) sú:

skutočný zánik spolužitia trvajúci jeden celý rok, t. j. ak manželia nežijú spoločným životom a jeden z nich alebo obaja nemajú v úmysle ho obnoviť (článok 1782 Občianskeho zákonníka);

zmena duševných schopností druhého z manželov, ktorá trvá dlhšie ako jeden rok a ktorá vzhľadom na svoju závažnosť ohrozuje možnosť spoločného života;

neprítomnosť, počas ktorej neprítomný manžel nepodal o sebe žiadne správy, a to počas aspoň jedného roka;

akékoľvek ďalšie skutočnosti, ktoré bez ohľadu na vinu prisudzovanú manželom preukazujú trvalý rozvrat manželstva.

3 Aké sú právne dôsledky rozvodu, pokiaľ ide o:**3.1 osobné vzťahy medzi manželmi (napr. priezvisko)**

Rozvodom manželstvo zaniká a tento zánik má rovnaké právne účinky ako zánik manželstva smrťou okrem výnimiek stanovených zákonom (článok 1788 Občianskeho zákonníka).

Účinky rozvodu vznikajú od okamihu, keď nadobudne právoplatnosť príslušný rozsudok a nemožno sa už proti nemu odvolať, ale pokiaľ ide o majetkové vzťahy medzi manželmi, uplatňujú sa spätne k dátumu podania návrhu na rozvod (článok 1789 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

V prípade, že sa počas konania preukáže skutočný zánik spolužitia manželov, ktorýkoľvek z nich môže požiadať o spätné uplatňovanie účinkov rozvodu k dátumu, keď spolužitie začalo zanikať, stanovenému v rozsudku (článok 1789 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Napriek rozvodu si jeden z manželov, ktorý prijal priezvisko druhého z manželov, môže toto priezvisko ponechať za predpokladu, že druhý z manželov súhlasí alebo že to súd s prihliadnutím na uvedené dôvody povolí. Súhlas bývalého manžela možno udeliť prostredníctvom notárskej listiny, písomnosti vystavenej na súde (písomný záznam o zámere strany vyhotovený počas konania) alebo vyhlásenia pred matričným úradníkom. Žiadosť o povolenie súdu používať priezvisko bývalého manžela možno predložiť v rámci konania o rozvode manželstva alebo v samostatnom konaní, a to aj po vynesení rozsudku o rozvode (článok 1677-B Občianskeho zákonníka).

3.2 rozdelenie majetku manželov

V prípade rozvodu nemôže žiadny z manželov dostať viac, než by dostal v prípade, keby bolo manželstvo uzavreté v súlade s režimom spoločného vlastníctva nadobudnutého majetku (*regime da comunhão de adquiridos*) – článok 1790 Občianskeho zákonníka.

Každý z manželov stráca všetky výhody, ktoré dostáva alebo má dostať od druhého z manželov alebo tretej strany v súvislosti s manželstvom alebo v súvislosti s manželským stavom, a to bez ohľadu na to, či táto podmienka vznikla pred uzavretím manželstva alebo po ňom. Strana poskytujúca výhodu môže stanoviť, aby výhoda pripadla deťom pochádzajúcim z manželstva (článok 1791 Občianskeho zákonníka).

Účinky rozvodu vznikajú od okamihu, keď nadobudne právoplatnosť príslušný rozsudok a nemožno sa už proti nemu odvolať, ale pokiaľ ide o majetkové vzťahy medzi manželmi, uplatňujú sa spätne k dátumu podania návrhu na rozvod (článok 1789 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

V prípade, že sa počas konania preukáže skutočný zánik spolužitia manželov, ktorýkoľvek z nich môže požiadať o spätné uplatňovanie účinkov rozvodu k dátumu, keď spolužitie začalo zanikať, stanovenému v rozsudku (článok 1789 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Súd môže na základe žiadosti jedného z manželov rozhodnúť o udelení prenájmu spoločnej domácnosti manželov tomuto manželovi. Môže ísť o nehnuteľnosť v spoločnom vlastníctve alebo o nehnuteľnosť vo vlastníctve druhého z manželov, pričom súd zohľadní najmä potreby každého z manželov a záujmy detí pochádzajúcich z manželstva. Prenájom podlieha pravidlám o prenájme bytových priestorov, ale súd môže po vypočutí manželov upraviť podmienky zmluvy a môže ukončiť prenájom na návrh vlastníka nehnuteľnosti, ak je to opodstatnené vzhľadom na nové okolnosti. Tieto podmienky stanovené na základe schválenia dohody medzi manželmi alebo na základe súdneho príkazu môžu byť zmenené v súlade so všeobecnými podmienkami nesporevej jurisdikcie (článok 1793 Občianskeho zákonníka).

3.3 maloleté deti manželov

V prípade rozvodu, rozluky alebo vyhlásenia manželstva za neplatné alebo neexistujúce sa podmienky týkajúce sa detí, výživného, ktoré im prináleží, a spôsobu platenia výživného upravujú na základe dohody medzi rodičmi, ktorá podlieha schváleniu súdom [alebo matričným úradníkom (*Conservador do Registo Civil*) v prípade rozluky alebo rozvodu dohodou] (článok 1905 ods. 1 a článok 1776-A Občianskeho zákonníka).

Proces úpravy rodičovských práv a povinností na matričnom úrade (*Conservatória do Registo Civil*) upravujú články 274-A, 274B a 274C portugalského zákona o matrike (*Código do Registo Civil*).

Ak manželia neuzavrú dohodu, súd rozhodne v súlade so záujmami maloletej osoby so zreteľom na zachovanie blízkeho vzťahu s oboma rodičmi, pričom podporí a akceptuje dohody alebo rozhodne tak, aby zabezpečil dostatok príležitostí pre styk s oboma rodičmi a rozdelenie zodpovednosti medzi nich. Starostlivosť o maloleté osoby môže byť zverená jednému z rodičov, tretej osobe či výchovnej alebo opatrovateľskej inštitúcii (článok 1906 ods. 8 Občianskeho zákonníka).

Ďalšie informácie o tejto téme sa uvádzajú v informačnom prehľade „[Rodičovské práva a povinnosti](#)“.

3.4 výživovú povinnosť voči druhému z manželov?

Obaja manželia musia byť schopní hradiť si po rozvode svoje životné náklady. Na výživné má nárok ktorýkoľvek z manželov, a to bez ohľadu na typ rozvodu. Zo zjavných dôvodov spravodlivosti možno právo na výživné zamietnuť (článok 2016 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka).

Pri stanovovaní výšky výživného musí súd zohľadniť dĺžku manželstva, príspevok do rodinných financií, vek a zdravotný stav manželov, ich odbornú spôsobilosť a možnosti zamestnania, čas, ktorý pravdepodobne budú musieť stráviť výchovou svojich spoločných detí, ich zárobok, príjmy, existenciu nového manželstva alebo nemanželského spolujitia a všeobecne všetky okolnosti, ktoré majú vplyv na potreby manžela, ktorý je príjemcom výživného, a finančné možnosti osoby, ktorá výživné platí (článok 2016-A ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Súd musí dať prednosť výživovacej povinnosti týkajúcej sa dieťaťa manžela povinného platiť výživné pred povinnosťou voči bývalému manželovi vyplývajúcou z rozvodu (článok 2016-A ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Manžel oprávnený na výživné nemá právo požadovať, aby bola zachovaná životná úroveň, ktorú mal počas manželstva (článok 2016-A ods. 3 Občianskeho zákonníka).

Ďalšie informácie o tejto téme sa uvádzajú v informačnom prehľade „[Výživné](#)“.

4 Čo znamená v praxi právny pojem „rozluka“?

Rozlukou sa manželstvo nezrušuje, ruší sa však povinnosť spolujitia a vzájomnej pomoci manželov bez toho, aby tým bolo dotknuté právo na výživné.

Pokiaľ ide o majetok, rozluka má rovnaké účinky ako zánik manželstva (článok 1795-A Občianskeho zákonníka).

Rozluka sa končí zmierením manželov alebo zánikom manželstva (článok 1795-B Občianskeho zákonníka).

5 Aké sú podmienky rozluky?

Podmienky rozluky, či už nekonsenzuálnej, alebo na základe dohody, sú *mutatis mutandis* rovnaké ako podmienky rozvodu (článok 1794 Občianskeho zákonníka).

6 Aké sú právne dôsledky rozluky?

Ako sa uvádza v odpovedi na otázku 4, rozlukou sa zrušujú povinnosti spolujitia a vzájomnej pomoci manželov bez toho, aby bolo dotknuté právo na výživné. Pokiaľ ide o majetok, rozluka má rovnaké účinky ako zánik manželstva (článok 1795-A Občianskeho zákonníka).

Ustanovenia týkajúce sa rozvodu sa uplatňujú *mutatis mutandis* na rozluku (článok 1794 Občianskeho zákonníka).

Rozluka sa môže zmeniť na rozvod, hoci nejde o podmienku ani fázu konania o rozvode. Ak sa manželia nezmieria do jedného roka po tom, ako nadobudol právoplatnosť rozsudok o rozluke (či už nekonsenzuálnej, alebo na základe dohody), proti ktorému sa nemožno odvolať, ktorýkoľvek z manželov môže podať návrh na zmenu rozluky na rozvod. Ak návrh na zmenu podajú obaja manželia, uvedená lehota sa nemusí dodržať a rozsudok sa vydá okamžite (článok 1975-D ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka).

Ak návrh na zmenu podá jeden z manželov, druhý bude osobne alebo prípadne prostredníctvom svojho právneho zástupcu informovaný o možnosti vzniesť námietku voči návrhu – len z dôvodu zmierenia manželov – v lehote 15 dní [článok 993 ods. 3 a 4 Občianskeho súdneho poriadku (*Código de Processo Civil*)]. Po predložení dôkazov súd rozhodne o každej námietke do 15 dní (článok 986 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Návrh na zmenu rozluky na rozvod možno takisto podať na matričnom úrade [článok 5 ods. 1 písm. e) a článok 6 zákonného dekrétu č. 272/2001 z 13. októbra 2001 – konania patriace do právomoci prokuratúry a matričných úradov]. Návrh, ktorý je skutkovo a právne riadne odôvodnený, sa musí predložiť matričnému úradu, pričom treba poskytnúť dôkazy spolu s priloženými potvrdzujúcimi dokladmi (článok 7 ods. 1 zákonného dekrétu č. 272/2001 z 13. októbra 2001 – konania patriace do právomoci prokuratúry a matričných úradov).

Odporca je v lehote 15 dní informovaný o možnosti vzniesť námietku voči návrhu, poskytnúť dôkazy a priložiť potvrdzujúce doklady (článok 7 ods. 2 zákonného dekrétu č. 272/2001 z 13. októbra 2001 – konania patriace do právomoci prokuratúry a matričných úradov).

Ak odporca nevznesie námietku voči návrhu, skutočnosti uvedené navrhovateľom sa považujú za preukázané a matričný úradník po overení splnenia právnych požiadaviek návrhu vyhovie (článok 7 ods. 3 zákonného dekrétu č. 272/2001 z 13. októbra 2001 – konania patriace do právomoci prokuratúry a matričných úradov).

Ak odporca vznesie námietku voči návrhu, matričný úradník naplánuje stretnutie v snahe pokúsiť sa o zmierenie, ktoré sa uskutoční v lehote 15 dní, a môže nariadiť vykonanie právnych úkonov a predloženie dôkazov potrebných na splnenie právnych požiadaviek (článok 7 ods. 4 a 5 zákonného dekrétu č. 272/2001 z 13. októbra 2001 – konania patriace do právomoci prokuratúry a matričných úradov).

Ak odporca vznesie námietku voči návrhu a nemožno dosiahnuť dohodu, účastníci konania budú informovaní o možnosti predložiť svoje vyjadrenia a nové dôkazy v lehote ôsmich dní. Vec sa následne postúpi na vecne príslušný súd prvého stupňa, v ktorého obvode sa nachádza daný matričný úrad (článok 8 zákonného dekrétu č. 272/2001 z 13. októbra 2001 – konania patriace do právomoci prokuratúry a matričných úradov).

Po postúpení veci súdu sudca nariadi predloženie dôkazov a naplánuje pojednávanie (článok 9 zákonného dekrétu č. 272/2001 z 13. októbra 2001 – konania patriace do právomoci prokuratúry a matričných úradov).

7 Čo znamená v praxi pojem „vyhlásenie manželstva za neplatné“ („anulovanie manželstva“)?

„Vyhlásenie manželstva za neplatné“ znamená ukončenie právnych účinkov manželstva z dôvodu závažných nedostatkov manželstva.

8 Aké sú podmienky anulovania manželstva?

Za neplatné možno vyhlásiť manželstvo uzavreté za týchto okolností (článok 1631 Občianskeho zákonníka):

ak existuje prekážka, ktorá spôsobuje jeho neplatnosť (absolútna alebo relatívna);

ak nebol poskytnutý súhlas alebo súhlas nemožno považovať za platný v dôsledku chyby alebo nátlaku na strane jedného z manželov alebo oboch manželov;

ak bolo uzavreté bez prítomnosti svedkov, pričom zákon to vyžaduje.

Ďalej sú uvedené absolútne prekážky spôsobujúce neplatnosť, ktoré bránia manželstvu dotknutej osoby s akoukoľvek inou osobou (článok 1601 Občianskeho zákonníka):

vek nižší ako šesťnásť rokov;

zistená demencia, a to aj počas obdobia, keď sa u danej osoby neprejavuje, a zbavenie spôsobilosti na právne úkony či zbavenie svojprávnosti z dôvodu duševnej poruchy;

predchádzajúce nezrušené manželstvo, či už cirkevné alebo pred matričným úradom, a to aj v prípade, že nebol vykonaný príslušný matričný záznam.

Ďalej sú uvedené relatívne prekážky spôsobujúce neplatnosť, ktoré bránia manželstvu medzi dotknutými osobami (článok 1602 Občianskeho zákonníka): pokrvné príbuzenstvo v priamej línii;

predchádzajúci vzťah s rodičovskými právami a povinnosťami;

pokrvné príbuzenstvo v druhom stupni bočnej línie;

nepokrvné príbuzenstvo v priamej línii;

predchádzajúce odsúdenie jedného zo snúbencov ako páchatela alebo spolupáchateľa za pokus, aj neúspešný, o vraždu manžela či manželky druhého zo snúbencov.

Manželstvo môže byť vyhlásené za neplatné z dôvodu neposkytnutia súhlasu (článok 1635 Občianskeho zákonníka):

ak v čase, keď bolo manželstvo uzavreté, si jeden z manželov nebol vedomý svojho konania v dôsledku náhodnej neschopnosti alebo iných príčin;

ak bol jeden z manželov uvedený do omylu, pokiaľ ide o fyzickú identitu druhej strany;

ak sa vyhlásenie o súhlase vymohlo fyzickým nátlakom;

ak bol súhlas predstieraný.

Chyba, ktorou sa zrušuje platnosť súhlasu, je na účely vyhlásenia manželstva za neplatné relevantná len vtedy, ak je spojená so základnými osobnými vlastnosťami druhého z manželov, a preukáže sa, že manželstvo by bez takejto chyby nebolo uzavreté (článok 1636 Občianskeho zákonníka).

Manželská uzavretie z morálneho donútenia môžu byť vyhlásené za neplatné, ak je jeden z manželov vážne a protiprávne ohrozovaný a jeho obavy z vykonania hrozby sú oprávnené (článok 1638 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Ak niekto vedome a nezákonne vymáha vyhlásenie o súhlase manžela s príslubom, že mu nespôsobí nepredvídateľné škody alebo nedovolí, aby mu škodu spôsobil niekto iný, takáto situácia je rovnocenná s nezákonnou hrozbou (článok 1638 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Vyhlásenie o súhlase pri uzatváraní manželstva predstavuje domnienku nielen o tom, že manželia chcú uzavrieť manželstvo, ale aj o tom, že ich súhlas nie je ovplyvnený chybou ani nátlakom (článok 1634 Občianskeho zákonníka).

9 Aké sú právne dôsledky anulovania manželstva?

Vyhlásenie manželstva uzavretého pred matričným úradom za neplatné v prípade, že ho obaja manželia uzavreli v dobrej viere, nadobudne účinnosť vo vzťahu k manželom a tretím stranám, keď nadobudne právoplatnosť príslušný rozsudok a nemožno sa už proti nemu odvolať (článok 1647 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Ak manželstvo uzavrel v dobrej viere iba jeden z manželov, iba tento z manželov sa môže domáhať výhod vyplývajúcich z manželského stavu a odvolať sa na ne vo vzťahu k tretím stranám za predpokladu, že ide len o posúdenie vzťahu medzi manželmi (článok 1647 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Za manžela, ktorý vstúpil do manželstva v dobrej viere, sa považuje manžel, ktorý uzavrel manželstvo v ospravedlniteľnej neznalosti prekážky spôsobujúcej neplatnosť alebo neexistenciu tohto manželstva, alebo ktorého vyhlásenie o súhlase bolo vynútené fyzickým alebo morálnym nátlakom (článok 1648 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Za uznanie dobrej viery sú výhradne zodpovedné štátne súdy. Dobrá viera sa u manželov predpokladá (článok 1648 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka).

Po vyhlásení manželstva za neplatné alebo neexistujúce si ten z manželov, ktorý do manželstva vstúpil v dobrej viere, zachováva právo na výživné po tom, ako rozhodnutie nadobudne právoplatnosť a nemožno sa už proti nemu odvolať, alebo po tom, ako sa rozsudok zaregistruje (článok 2017 Občianskeho zákonníka).

10 Existujú alternatívne mimosúdne spôsoby riešenia otázok týkajúcich sa rozvodu bez toho, aby bolo potrebné sa obrátiť na súd?

Pred začatím konania o rozvode manželstva musí matričný úrad alebo súd informovať manželov o existencii a cieľoch služieb mediácie v rodinných veciach (článok 1774 Občianskeho zákonníka a článok 14 ods. 3 zákonného dekrétu č. 272/2001 z 13. októbra 2001 – konania patriace do právomoci prokuratúry a matričných úradov).

Mediácia v rodinných veciach je mimosúdna metóda riešenia sporov v rodinných vzťahoch, ktorou sa strany za svojej osobnej a priamej účasti a s pomocou mediátora sporu snažia dosiahnuť dohodu.

Použitím tohto alternatívneho prostriedku urovnávania sporov možno vyriešiť spory vyplývajúce z úpravy, zo zmeny a z nedodržania výkonu rodičovských práv a povinností, rozvodu a rozluky, zo zmeny rozluky na rozvod, zmierenia odlúčených manželov, z určenia a zo zmeny dočasného alebo konečného výživného, z pridelenia spoločnej domácnosti, odopretia práva používať priezvisko druhého manžela a povolenia používať priezvisko bývalého manžela [článok 4 legislatívneho výnosu (*Despacho Normativo*) č. 13/2018 z 9. novembra 2018, ktorým sa upravuje činnosť systému mediácie v rodinných veciach (SMF) vytvoreného výnosom č. 18 778/2007 z 22. augusta 2007 a ktorým sa schvaľuje nariadenie o postupoch výberu mediátorov na poskytovanie služieb mediácie v systéme mediácie v rodinných veciach].

Mediátori v rodinných veciach sú odborníci s licenciou od ministerstva spravodlivosti (*Ministério da Justiça*), ktorí sú zodpovední za nezávislé a nestranné vedenie stretnutí s cieľom pomôcť stranám sporu dosiahnuť vzájomnú dohodu [článok 7 legislatívneho výnosu č. 13/2018 z 9. novembra 2018, ktorým sa upravuje činnosť systému mediácie v rodinných veciach (SMF) vytvoreného výnosom č. 18 778/2007 z 22. augusta 2007 a ktorým sa schvaľuje nariadenie o postupoch výberu mediátorov na poskytovanie služieb mediácie v systéme mediácie v rodinných veciach].

Návrh na rozvod dohodou možno podať na matričnom úrade s výnimkou situácií, ktoré vznikajú na základe dohody dosiahnutej v rámci konania o nekonsenzuálny rozvod manželstva (článok 1779 Občianskeho zákonníka), a za predpokladu, že k návrhu na rozvod dohodou je priložený podrobný zoznam spoločného majetku manželov, dohoda o užívaní spoločnej domácnosti manželov, dohoda o platení výživného pre manžela v núdzi a osvedčenie o rozsudku súdu, ktorým sa upravuje výkon rodičovských práv a povinností, alebo dohoda o výkone rodičovských práv a povinností vo vzťahu k maloletým deťom v prípade, že o ňom predtým nerozhodli súdy (článok 272 ods. 1 portugalského zákona o matrike).

11 Kde treba podať žiadosť (návrh) o rozvod / rozluky / anulovanie manželstva? Aké formálne náležitosti treba dodržať a aké doklady musím pripojiť k žiadosti?

Rozluka a rozvod dohodou

Návrh na rozluky a rozvod dohodou podávajú obaja manželia na základe vzájomnej dohody na matričnom úrade. K návrhu musia byť priložené tieto dokumenty (článok 272 ods. 1 portugalského zákona o matrike):

podrobný zoznam spoločného majetku s uvedením jeho hodnoty, alebo ak sa manželia rozhodnú spoločne používať tento majetok, dohoda o spoločnom používaní majetku alebo žiadosť o vypracovanie takejto dohody;

osvedčenie o rozsudku súdu týkajúcom sa výkonu rodičovských práv a povinností alebo dohoda o výkone rodičovských práv a povinností vo vzťahu k maloletým deťom v prípade, že o ňom predtým nerozhodli súdy;

dohoda o platení výživného pre manžela v núdzi;

dohoda o používaní spoločnej domácnosti manželov;

osvedčenie o predmanželskej zmluve, ak existuje.

Pokiaľ nie je v predložených dokumentoch stanovené inak, má sa za to, že dohody sa uplatňujú na obdobie konania, ako aj na následné obdobie (článok 272 ods. 4 Občianskeho zákonníka).

Konanie o rozluke alebo rozvode dohodou sa začína podaním návrhu podpísaného manželmi alebo ich zástupcami na ktoromkoľvek matričnom úrade (*conservatória do registo civil*). Návrh sa musí podať spolu s uvedenými dokumentmi a so sobášnym listom (článok 14 ods. 1 a 2 zákonného dekrétu č. 272/2001 z 13. októbra 2001 – konania patriace do právomoci prokuratúry a matričných úradov).

Po doručení návrhu matričný úradník pozve manželov na stretnutie, počas ktorého musí overiť, či sú splnené právne požiadavky (článok 1776 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Na stretnutí sú manželia informovaní o službách mediácie v rodinných veciach. V prípade, že manželia trvajú na rozvode, dohody sa preskúmajú a manželia sa vyzývajú, aby ich zmenili v prípade, že nimi nie je zabezpečená náležitá ochrana záujmov jedného z manželov alebo ich detí. Na tento účel sa môžu vykonávať právne úkony a predkladať dôkazy. Ak sú splnené právne požiadavky a dodržané uvedené postupy, matričný úradník návrhu vyhovie (článok 14 ods. 3 zákonného dekrétu č. 272/2001 z 13. októbra 2001 – konania patriace do právomoci prokuratúry a matričných úradov).

Ak sa predloží dohoda týkajúca sa výkonu rodičovských práv a povinností vo vzťahu k maloletým deťom, konanie sa postúpi prokuratúre (*Ministério Público*) na vecne príslušnom súde prvého stupňa, v ktorého obvode sa nachádza daný matričný úrad, aby bolo možné vydať rozhodnutie týkajúce sa tejto dohody do 30 dní (článok 14 ods. 4 zákonného dekrétu č. 272/2001 z 13. októbra 2001 – konania patriace do právomoci prokuratúry a matričných úradov).

Ak sa prokuratúra domnieva, že dohoda náležite nechráni záujmy maloletých osôb, navrhovateľa ju môžu podľa potreby zmeniť alebo môžu predložiť novú dohodu. V prípade novej dohody sa dohoda opätovne predloží prokuratúre. Ak sa prokuratúra domnieva, že dohoda náležite chráni záujmy maloletých osôb, alebo ak manželia zmenili dohodu podľa usmernenia prokuratúry, vynesie sa rozsudok o rozvode (článok 14 ods. 5 a 6 zákonného dekrétu č. 272/2001 z 13. októbra 2001 – konania patriace do právomoci prokuratúry a matričných úradov).

Pokiaľ navrhovateľa nesúhlasia so zmenami podľa usmernenia prokuratúry a napriek tomu majú stále v úmysle sa rozviesť a/alebo ak predložené dohody dostatočne nechránia záujmy jedného z manželov, rozvod sa neschváli a konanie o rozvode sa postúpi súdu, v ktorého obvode sa nachádza daný matričný úrad (článok 14 ods. 7 zákonného dekrétu č. 272/2001 z 13. októbra 2001 – konania patriace do právomoci prokuratúry a matričných úradov).

Po postúpení veci na súd sudca posúdi dohody, ktoré manželia predložili, a vyzve ich, aby ich zmenili, ak nechránia záujmy jedného z manželov alebo ich detí (článok 1778-A ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Sudca následne vymedzí dôsledky rozvodu v otázkach, ktoré manželia nezmenili. Ak ktorákoľvek z dohôd dostatočne nechráni záujmy jedného z manželov, sudca môže na tento účel a s cieľom zohľadniť predložené dohody nariadiť vykonanie právnych úkonov a predloženie akýchkoľvek požadovaných dôkazov (článok 1178-A ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka).

Pri určovaní dôsledkov rozvodu by mal sudca vždy nielen podnecovať strany k dohode, ale aj brať ohľad na dohodu manželov (článok 1778-A ods. 6 Občianskeho zákonníka).

Následne sa vynesie rozsudok o rozvode dohodou, ktorý sa zaznamená v príslušnom registri (článok 1778-A ods. 5 Občianskeho zákonníka).

Návrh na rozluke alebo rozvod dohodou sa podáva na súde vtedy, ak k nemu manželia nepriložili žiadnu z uvedených dohôd (článok 1778-A ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Po doručení návrhu na rozvod, ktorý sa v takomto prípade podáva na súde, sudca posúdi dohody, ktoré manželia predložili, a vyzve ich, aby ich zmenili, ak nechránia záujmy jedného z nich alebo ich detí. Vymedzí dôsledky rozvodu v otázkach, na ktorých sa manželia nedohodli, a môže na tento účel a s cieľom zohľadniť navrhnuté dohody nariadiť vykonanie právnych úkonov a predloženie akýchkoľvek požadovaných dôkazov. Pri určovaní dôsledkov rozvodu by mal sudca nielen podnecovať strany k dohode, ale aj brať ohľad na dohodu manželov. Následne sa vynesie rozsudok o rozvode dohodou, ktorý sa zaznamená v príslušnom registri (článok 1778-A ods. 2, 3, 4, 5 a 6 Občianskeho zákonníka).

Nekonsenzuálna rozluke alebo nekonsenzuálny rozvod

Návrhy na nekonsenzuálnu rozluke alebo nekonsenzuálny rozvod sa podávajú na súde pre veci rodiny a maloletých osôb (*Juízo de Família e Menores*), alebo ak takýto súd neexistuje, na miestne príslušnom občianskom súde (*Juízo Local Cível*) či súde so všeobecnou právomocou (*Juízo de Competência Genérica*) (článok 122 ods. 1 zákona o organizácii súdneho systému). Miestna príslušnosť sa určí podľa miesta pobytu alebo bydliska navrhovateľa (osoby, ktorá začala konanie) (článok 72 Občianskeho súdneho poriadku).

Ustanovenia týkajúce sa rozvodu sa uplatňujú *mutatis mutandis* na rozluke (článok 1794 Občianskeho zákonníka).

Rozluke sa končí zmierením manželov alebo zánikom manželstva. (Článok 1795-B Občianskeho zákonníka).

Ktorýkoľvek z manželov môže podať návrh na nekonsenzuálny rozvod z dôvodu skutočného zániku spolužitia trvajúceho jeden celý rok, zmeny duševných schopností druhého z manželov, ktorá trvá dlhšie ako jeden rok a ktorá vzhľadom na svoju závažnosť ohrozuje možnosť spoločného života, neprítomnosti, počas ktorej neprítomný manžel nepodal o sebe žiadne správy, a to počas aspoň jedného roka, ako aj z dôvodu ďalších skutočností, ktoré bez ohľadu na vinu prisudzovanú manželom preukazujú trvalý rozvrat manželstva (článok 1781 Občianskeho zákonníka).

Dotknutý manžel má právo požadovať náhradu za škodu spôsobenú druhým z manželov v súlade so všeobecnými podmienkami občianskoprávnej zodpovednosti. Takýto nárok si uplatňuje na všeobecných súdoch (článok 1792 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Ten z manželov, ktorý podal návrh na rozvod z dôvodu zmeny duševných schopností druhého z manželov, mu musí poskytnúť náhradu za osobnú ujmu spôsobenú zánikom manželstva; nárok na náhradu treba uplatniť počas konania o rozvode manželstva (článok 1792 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Ak je dôvodom rozvodu zmena duševných schopností druhého z manželov, ktorá trvá dlhšie ako jeden rok a ktorá vzhľadom na svoju závažnosť ohrozuje možnosť spoločného života, alebo neprítomnosť, počas ktorej neprítomný manžel nepodal o sebe žiadne správy, a to počas aspoň jedného roka, môže podať návrh na rozvod len ten z manželov, ktorý sa odvolal na zmenu duševných schopností alebo neprítomnosť druhého z manželov (článok 1785 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Ak ten z manželov, ktorý môže podať návrh na rozvod, je dospelou osobou, ktorej bol stanovený opatrovník, návrh môže podať on sám alebo jeho opatrovník, ak má právo ho zastupovať, ktoré udelil súd. Ak je opatrovníkom druhý z manželov, návrh môže podať v mene osoby oprávnenej požiadať o rozvod ktorýkoľvek jej priamy príbuzný alebo príbuzní až do tretieho stupňa bočnej línie alebo prokurátor (článok 1785 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Právo na rozvod sa po smrti neprenáša. Dedičia navrhovateľa však môžu pokračovať v konaní na účely predmetu dedičstva, ak navrhovateľ zomrie v priebehu konania. Rovnako môže pokračovať aj konanie proti dedičom odporcu (článok 1785 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

Po predložení návrhu, a ak konanie môže pokračovať, sudca určí dátum pokusu o zmierenie a navrhovateľ aj odporca budú vyzvaní, aby sa osobne dostavili (článok 931 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Ak sa zmierenie nedosiahne, súd sa bude usilovať získať súhlas manželov s rozvodom dohodou. Ak sa dosiahne dohoda alebo ak sa manželia kedykoľvek v priebehu konania rozhodnú pre rozvod dohodou, konanie sa bude *mutatis mutandis* riadiť pravidlami konania o tomto type rozvodu (článok 1779 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Ak sudca nedokáže získať súhlas manželov s rozvodom alebo rozlukou dohodou, bude sa usilovať, aby sa dohodli na výživnom a na úprave výkonu rodičovských práv a povinností. Sudca sa bude takisto snažiť, aby sa manželia počas konania dohodli na užívaní spoločnej domácnosti, ak je to potrebné (článok 931 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Pri pokuse o zmierenie alebo kedykoľvek v priebehu konania sa účastníci konania môžu dohodnúť na rozvode alebo rozluke dohodou, ak sú splnené nevyhnutné predpoklady (článok 931 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Ak jedna zo strán alebo obe strany nie sú prítomné alebo ak je zmierenie nemožné, sudca nariadi, aby bol odporca upovedomený, že v lehote 30 dní môže vzniesť námietku voči návrhu. Odporcovi sa v čase upovedomenia, ku ktorému dôjde bezodkladne, doručí kópia originálu návrhu (článok 931 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku).

Ak sa odporca nachádza na neznámom mieste, po vynaložení maximálneho úsilia o jeho lokalizáciu podľa procesného práva, pričom sa toto úsilie ukázalo ako neúspešné, sa dátum určený na pokus o zmierenie zruší a odporca sa prostredníctvom verejného oznámenia vyzve, aby vzniesol námietku voči návrhu (článok 931 ods. 6 Občianskeho súdneho poriadku).

Po uplynutí lehoty na vznesenie námietky voči návrhu sa na proces vzťahujú podmienky bežného konania. V priebehu tohto konania sa určí predmet sporu a oznámi sa rozsah dokazovania. V rámci tohto konania sa uskutoční aj záverečné pojednávanie a dokazovanie. Po skončení záverečného pojednávania sa vec uzavrie a zašle sudcovi, ktorý do 30 dní vydá rozhodnutie (článok 932 Občianskeho súdneho poriadku).

Návrh na rozluku možno predložiť v protinávru, a to aj v prípade, že navrhovateľ podal návrh na rozvod; ak navrhovateľ podal návrh na rozluku, odporca môže rovnako podať protinávrh na rozvod. V týchto prípadoch, ak sa vyhovie návrhu na začatie konania a protinávru, by sa mal vyniesť rozsudok o rozvode (článok 1795 Občianskeho zákonníka).

Vyhlásenie manželstva za neplatné

Neplatnosti manželstva sa nemožno dovolávať za žiadnych okolností, či už súdnou alebo mimosúdnou cestou, kým manželstvo nie je vyhlásené za neplatné rozsudkom v rámci konania začatého osobitne na tento účel (článok 1632 Občianskeho zákonníka).

Takéto konanie sa začne na súde pre veci rodiny a maloletých osôb predložením návrhu na začatie konania obsahujúceho vyjadrenia, v ktorom sa určia účastníci konania, opíšu sa relevantné skutočnosti a na záver sa uvedie požiadavka [článok 122 ods. 1 písm. d) zákona o organizácii súdneho systému]. Oprávnenie na začatie konania závisí od dôvodov návrhu (*pozri odpoveď na otázku 8*).

Manželia alebo ktorýkoľvek ich priamy príbuzný, alebo príbuzní až do štvrtého stupňa bočnej línie, dediči a osvojovatelia manželov a prokuratúra sú oprávnení podať návrh na neplatnosť manželstva alebo pokračovať v konaní o neplatnosti manželstva na základe prekážky spôsobujúcej neplatnosť manželstva. Konanie môže okrem toho začať alebo v ňom môže pokračovať aj poručník alebo opatrovník v prípade maloletých osôb, zbavenia spôsobilosti na právne úkony alebo zbavenia svojprávnosti z dôvodu duševnej poruchy a prvý z manželov účastníka konania, ktorý sa dopustil bigamie (článok 1639 Občianskeho zákonníka).

Návrh na vyhlásenie manželstva za neplatné z dôvodu omylu môžu podať samotní manželia alebo akékoľvek osoby, ktoré boli manželstvom poškodené. V ostatných prípadoch, ktoré sa týkajú neposkytnutia súhlasu, môže konanie o vyhlásení manželstva za neplatné začať len ten z manželov, ktorý súhlas neposkytol. Jeho príbuzní, priami príbuzní na základe manželstva a dedičia alebo osvojovatelia však môžu v konaní pokračovať, ak navrhovateľ v priebehu konania zomrie (článok 1640 Občianskeho zákonníka).

Konanie o vyhlásení manželstva za neplatné na základe väd vôle môže začať len ten z manželov, ktorý bol obeťou chyby alebo nátlaku. Jeho príbuzní, priami príbuzní na základe manželstva a dedičia alebo osvojovatelia však môžu v konaní pokračovať, ak navrhovateľ v priebehu konania zomrie (článok 1641 Občianskeho zákonníka).

Konanie o vyhlásení manželstva za neplatné na základe absencie svedkov môže iniciovať iba prokuratúra (článok 1642 Občianskeho zákonníka).

Konanie o vyhlásení manželstva za neplatné na základe prekážky spôsobujúcej neplatnosť by sa malo začať:

v prípade maloletých osôb, osôb so zistenou demenciou alebo právne nespôsobilých dospelých osôb, ktorým bol stanovený opatrovník, ak návrh predkladá táto nespôsobilá osoba – do šiestich mesiacov po dosiahnutí plnoletosti, zániku nespôsobilosti alebo po zrušení či revízii opatrovníctva; ak návrh predkladá iná osoba – do troch rokov od uzavretia manželstva, ale nikdy nie po dosiahnutí plnoletosti alebo zániku nespôsobilosti [článok 1643 ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka];

v prípade odsúdenia za vraždu manžela jedného zo snúbencov do troch rokov od uzavretia manželstva [článok 1643 ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka];

v ostatných prípadoch do šiestich mesiacov od zániku manželstva [článok 1643 ods. 1 písm. c) Občianskeho zákonníka].

Konanie pred zánikom manželstva môže začať iba prokuratúra (článok 1643 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Konanie o vyhlásení manželstva za neplatné na základe existencie predchádzajúceho nezrušeného manželstva sa nesmie začať ani sa v ňom nesmie pokračovať, ak prebieha konanie o vyhlásení neplatnosti alebo neexistencie prvého manželstva bigamistu (článok 1643 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

Konanie o vyhlásení manželstva za neplatné na základe neposkytnutia súhlasu jedného z manželov alebo oboch manželov sa môže začať len do troch rokov od uzavretia manželstva, alebo ak navrhovateľ o tom nevedel, do šiestich mesiacov od okamihu, keď sa o tejto skutočnosti dozvedel (článok 1644 Občianskeho zákonníka).

Konanie o vyhlásení manželstva za neplatné na základe väd vôle nie je možné viesť, ak sa toto konanie nezačne do šiestich mesiacov od odstránenia väd (článok 1645 Občianskeho zákonníka).

Konanie o vyhlásení manželstva za neplatné na základe absencie svedkov možno začať len do jedného roka od uzavretia manželstva (článok 1646 Občianskeho zákonníka).

K návrhu na začatie konania je potrebné priložiť sobášny list a prípadne (ak je dôvodom návrhu vek) rodný list.

Po uplynutí lehoty na vznesenie námietky voči návrhu sa, ako už bolo uvedené, na proces vzťahujú podmienky bežného konania.

Neplatnosť manželstva sa považuje za vyriešenú a manželstvo za platné od okamihu jeho uzavretia, ak sa predtým, ako nadobudne právoplatnosť rozsudok o neplatnosti a nie je možné sa proti nemu odvolať, vyskytne niektorá z nasledujúcich udalostí:

manželstvo s nepľnoletým dieťaťom bolo týmto dieťaťom potvrdené pred matričným úradníkom a dvoma svedkami po dosiahnutí plnoletosti [článok 1633 ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka];

manželstvo s osobou, u ktorej bola zistená demencia, alebo dospelou osobou, ktorej bol stanovený opatrovník, bolo touto osobou potvrdené po súdnej previerke toho, že príčiny prekážky znemožňujúcej manželstvo zanikli [článok 1633 ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka];

prvé manželstvo bigamistu sa vyhlási za neplatné alebo neexistujúce [článok 1633 ods. 1 písm. c) Občianskeho zákonníka];

absencia svedkov je zapríčinená opodstatnenými okolnosťami, ako sú napríklad okolnosti, ktoré uzná matričný úradník, za predpokladu, že neexistujú žiadne pochybnosti o tom, že došlo k uzavretiu manželstva [článok 1633 ods. 1 písm. d) Občianskeho zákonníka].

12 Môžem získať právnu pomoc na pokrytie nákladov konania?

Áno, systém právnej pomoci sa vzťahuje na všetky súdy bez ohľadu na formu konania (zákon č. 34/2004 z 29. júla 2004 – prístup k súdom a spravodlivosti).

Ďalšie informácie o tejto téme sa uvádzajú v informačnom prehľade „[Právna pomoc](#)“.

13 Dá sa odvolať proti rozhodnutiu o rozvode manželstva / rozluke / anulovaní manželstva?

Áno. Proti týmto rozhodnutiam je vždy možné sa odvolať (článok 629 Občianskeho súdneho poriadku).

14 Čo musím urobiť pre to, aby bolo rozhodnutie o rozvode / rozluke / anulovaní manželstva, ktoré vydal súd iného členského štátu, uznané v tomto členskom štáte?

V prípade, že predmetné rozhodnutie bolo prijaté v inom členskom štáte Európskej únie s výnimkou Dánska [odôvodnenie 31 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003], je uznané v ostatných členských štátoch v súlade s nariadením Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003.

Ak bolo rozhodnutie prijaté v Dánsku, uplatňuje sa osobitný postup preskúmania zahraničného rozsudku (článok 978 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku). Súdom príslušným na preskúmanie a potvrdenie zahraničných rozsudkov je odvolací súd (*tribunal da relação*) v obvode bydliska osoby, voči ktorej sa žiadalo o vydanie rozsudku (článok 979 Občianskeho súdneho poriadku).

V rámci tohto postupu sa spolu s návrhom predloží dokument obsahujúci rozhodnutie, ktoré sa má preskúmať, a protistrana sa informuje o tom, že má 15 dní na to, aby predložila svoje stanovisko k návrhu. Navrhovateľ môže odpovedať do 10 dní od oznámenia o predložení uvedeného stanoviska (článok 981 Občianskeho súdneho poriadku).

Po tom, ako účastníci konania predložia všetky svoje vyjadrenia a prijímajú sa všetky opatrenia, ktoré sa považujú za nevyhnutné, spis veci sa poskytne účastníkom konania a prokurátorovi na preskúmanie v oboch prípadoch na obdobie 15 dní (článok 982 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Na to, aby bol rozsudok potvrdený:

nesmú existovať žiadne pochybnosti o pravosti dokumentu obsahujúceho rozsudok alebo o správnosti rozhodnutia;

rozsudok musí byť konečný v súlade s právnymi predpismi krajiny, v ktorej bol vydaný;

rozsudok musí pochádzať od zahraničného súdu, ktorého príslušnosť sa uplatnila v súlade so zákonom, a nesmie zahŕňať otázky patriace do výlučnej právomoci portugalských súdov;

nesmie byť možné uplatniť námietku prekážky začatej veci alebo prekážky rozhodnutej veci, pokiaľ ide o vec riešenú na portugalskom súde, okrem prípadov, keď sa konanie ako prvé začalo pred zahraničným súdom;

odporca musí byť náležite oboznámený s návrhom v súlade s právom krajiny súdu pôvodu a v konaní sa musia dodržať zásady práva na obhajobu a rovnakého postavenia strán;

nesmie ísť o rozhodnutie, ktorého uznanie vedie k výsledku, ktorý je zjavne v rozpore so zásadami portugalského verejného medzinárodného poriadku (článok 980 Občianskeho súdneho poriadku).

15 Na ktorý súd sa mám obrátiť, ak sa chcem odvolať proti uznaniu rozhodnutia o rozvoze / rozluke / anulovaní manželstva, ktorý vydal súd v inom členskom štáte? Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch?

Ak sa dotknutý účastník konania rozhodne požiadať o uznanie rozsudku o rozvoze, rozluke alebo neplatnosti manželstva v členských štátoch Európskej únie s výnimkou Dánska, návrh sa podáva na súde pre veci rodiny a maloletých osôb (článok 122 zákona o organizácii súdneho systému). Miestne príslušný súd sa určí podľa vnútroštátneho práva členského štátu, v ktorom bol podaný návrh na uznanie.

16 Aké rozvodové právo uplatňuje súd v rozvodovom konaní medzi manželmi, ktorí nemajú bydlisko v tomto členskom štáte, alebo ktorí majú inú štátnu príslušnosť?

Podľa kolíznych právnych noriem sa v prípade rozvodu a rozluky uplatňuje spoločné vnútroštátne právo manželov. Ak manželia nemajú rovnakú štátnu príslušnosť, uplatňuje sa právo štátu, v ktorom majú spoločné obvyklé bydlisko. Ak takéto bydlisko nemajú, uplatňuje sa právo štátu, s ktorým je ich rodinný život najužšie spojený (článok 52 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka).

Ak však v priebehu manželstva dôjde k zmene rozhodného práva, dôvodom na rozluke alebo rozvod môže byť iba skutočnosť relevantná v čase jej vzniku (článok 55 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Kde hľadať platné právne predpisy

[Portugalský Občiansky zákonník](#)

[Portugalský zákon o matrike](#)

[Portugalský Občiansky súdny poriadok](#)

[Konania patriace do právomoci prokuratúry a matričných úradov](#)

[Legislatívny výnos č. 13/2018](#)

[Zákon o organizácii súdneho systému](#)

[Prístup k súdom a spravodlivosti](#)

[Nariadenie Rady \(ES\) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností](#)

Záverečná poznámka

Informácie uvedené v tomto informačnom prehľade sú všeobecnej povahy, nie sú vyčerpávajúce a kontaktné miesto, Európsku justičnú sieť pre občianske a obchodné veci, súdy ani iných príjemcov nijako nezaväzujú. Je potrebné si vždy preštudovať platné právne predpisy.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spättnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 20/12/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.